

STANOWISKO ZAW STOART

w przedmiocie Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów

ZAW STOART, ocenia działanie Ministerstwa ogólnie jako pozytywne. Zaproponowane zmiany w sposób niedostateczny chronią jednak interesy Artystów Wykonawców.

Artyści Wykonawcy utworów muzycznych i słowno-muzycznych pozostają grupą najbardziej „eksploatowaną” i zarazem „konsumowaną” w realiach polskiej kultury. Przychody generowane przez urządzenia i nośniki, które można zaklasyfikować do ogólnej kategorii „audio” generują w realiach polskiego rynku znacznie większe przychody niż urządzenia i nośniki kwalifikowane do kategorii „wideo”. Dlatego też ważne jest uwzględnienie ich roli w całym systemie.

Zmiana Rozporządzenia w sprawie określenia kategorii urządzeń i nośników służących do utrwalania utworów oraz opłat od tych urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów (dalej: „**Rozporządzenie**”) jest zdarzeniem oczekiwanym przez całe środowisko artystyczne. W projekcie pojawiają się urządzenia takie jak smartfon i tablet, na których wprowadzenie do rozporządzenia środowisko artystyczne oczekiwało od blisko 14 lat.

Wprowadzenie nowych typów nośników i urządzeń do rozporządzenia nie może kończyć obserwacji zmieniającego się otoczenia technologicznego i sposobu konsumpcji kultury w Polsce i na świecie. Pojedyncze zmiany w rozporządzeniu nie uodparniają artysty na zmiany gospodarcze i technologiczne. Już teraz Artyści Wykonawcy nie mogą liczyć na rozbudowaną ochronę, poza systemem gwarantowanym przez organizacje zbiorowego zarządzania. Tym samym OZZ-ty pozostają jedynymi samorządnymi i niezależnymi podmiotami zrzeszającymi uprawnionych, których zadaniem jest dbanie o dobro artystów.

Na powyższym gruncie najważniejszą postulowaną zmianą jest uodpornienie legislacji na dalsze zmiany technologiczne, poprzez uwzględnienie w Rozporządzeniu rozwoju usług chmurowych oraz dodanie „ogólnej kategorii” nośników i urządzeń. Zmiana taka zapobiegnie wystąpieniu opóźnień w taryfikacji dziś być może nieznanych lub niszowych nośników lub urządzeń. Wprost pomoże to uniknąć nienadążenia legislacji za technologią.

ZAW STOART, kierując się dobrem uprawnionych, jest również zobowiązany do postulowania uwzględnienia go pośród organizacji uprawnionych do realizowania pobierania oraz podziału opłat od urządzeń i nośników na rzecz Artystów Wykonawców w ramach Rozporządzenia. Obecna treść rozporządzenia odnosi się do realiów i relacji w sferze organizacji zbiorowego zarządzania, które były aktualne 2 czerwca 2003 r. Bazuje zatem na sytuacji, która obowiązywała na rynku OZZ ponad 20 lat temu i pozostaje dziś nieaktualna. Świadczy o tym chociażby fakt, że na mocy decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego ZAW STOART został wyznaczony do pełnienia od 2019 r. funkcji tzw. „jednego inkasenta” na polu eksploatacji publicznej odtwarzania. Dziś pod wieloma względami wskazywanie organizacji pośredniczącej w wypłatach na rzecz uprawnionych reprezentowanych przez ZAW STOART jest zwyczajnie nieefektywne. W tym miejscu należy zasygnalizować, że obecne rozwiązanie jest *de facto* rozwiązaniem, za którym nie przemawiają jakiegokolwiek względy ekonomiczne lub organizacyjne. Wskazując organizację do inkasowania i podziału tzw. „opłaty od czystych nośników”, organ powinien kierować się w głównej mierze

interesem samych uprawnionych Artystów Wykonawców oraz usprawnieniem całego procesu. Obecne realia „ryнку OZZ” wskazują, że to właśnie STOART posiada największe predyspozycje do wykonywania tego zadania, jako organizacja reprezentująca największą liczbę uprawnionych. W rzeczywistości większość opłaty inkasowanej w Polsce wypłacana jest na rzecz artystów zrzeszonych w STOART. Uwzględnienie STOART pośród organizacji uprawnionych do pobierania oraz podziału opłat jest kolejnym krokiem do uproszczenia całego systemu poboru opłat z perspektywy postulowanej przez ZAW STOART idei „jednego okienka”, który na polu publicznego odtworzenia mógłby być skutecznie realizowany przez organizację reprezentującą twórców oraz STOART.

Za niepokojącą oceniamy również ogólną tendencję do obniżenia procentowego udziału opłaty pobieranej od producentów i importerów. Projekt odstępuje od stosowania taryfikatorów maksymalnych wskazanych w ustawie. Jednocześnie nie jest podawane wyczerpujące i satysfakcjonujące uzasadnienie dla przyjęcia zaproponowanych, określonych stawek. Powoduje to realne odejście od mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników uzasadniających przyjęcie danego progu opłaty (np. 3%). W praktyce nie jest oczywiste, kiedy należy stosować stawki wyższe, a kiedy niższe. ZAW STOART postuluje o co najmniej rozwinięcie wyjaśnienia stosowania kryteriów ustawowych, tj. (i) zdolności urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, (ii) przeznaczenia urządzenia i nośnika do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów. Co za tym idzie, wyznaczenie jasnych ram stosowania tych wskaźników, co wspierałoby przewidywalność stawek na przyszłość dla artystów i szeroko rozumianej branży. Ponadto, zdaniem STOART urządzenia i nośniki wypierające swoich technologicznych poprzedników, powinny otrzymywać stawki zbliżone do tych urządzeń, które dziś są zastępowane.

Z przyczyn wymienionych na poprzedniej stronie ZAW STOART jest zobowiązany do przedstawienia swoich uwag do treści Rozporządzenia, które powinny być przedmiotem uwagi Ministerstwa w dalszym procesie pracy nad Rozporządzeniem.

Dokument zawierający uwagi ZAW STOART został podzielony na trzy części.

- W pierwszej części zaprezentowano uwagi ogólne, odnoszące się do systemowego podejścia do egzekwowania art. 20 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej: „**pr. aut.**”).
Kolejność poruszanych zagadnień w tej części nie stanowi o priorytetach zagadnień dla ZAW STOART. Każda z wymienionych kwestii pozostaje priorytetem ZAW STOART w takim samym zakresie.
- Druga część wskazuje stanowisko ZAW STOART w przedmiocie uwzględnienia ZAW STOART w kręgu organizacji zbiorowego zarządzania wskazanych do poboru opłaty urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów.
- Trzecia część dokumentu została ujęta w postaci tabeli porównawczej. Tabela zestawia obecne, zakładane przez prawodawcę brzmienie Rozporządzenia oraz brzmienie proponowane przez ZAW STOART. Pod tabelą zawarto uzasadnienie proponowanej zmiany.

I. Uwagi ogólne

1. Rozporządzenie realnie zmniejsza stawki procentowe (%) opłaty dla już wymienionych w rozporządzeniu sprzętów i nośników.

- 1.1. Proponowane nowe brzmienie Rozporządzenia, względem aktualnie obowiązującej treści, aż w 29 przypadkach zmniejsza procent (%) kwoty opłaty należnej z tytułu sprzedaży urządzeń i nośników.
- 1.2. Wyłącznie w odniesieniu do dwóch typu nośników - pendrive oraz płyty CD-R 12 cm - rozporządzenie realnie zwiększyło opłatę odpowiednio z 0,47% na 1 %, a także z 1,72% na 2% - w zw. z ujednoliceniem stawki dla wszystkich płyt CD. Dziś jednak nośniki te wypierane są przez zewnętrzne pamięci masowe oraz urządzenia spełniające takie funkcje. Zmiana taka pozostaje zatem bez większego rynkowego znaczenia.
- 1.3. Zmniejszenie ogólnych opłat objawia się również w odstąpieniu od stosowania stawki maksymalnej, bez jednoczesnego podania jakiegokolwiek metodologii wyliczenia lub odtworzenia kryteriów stojących za przyjęciem konkretnych stawek wyrażonych w procentach. ZAW STOART zajmuje w tym przedmiocie obszernie stanowisko dalej w pkt 2.
- 1.4. Art. 20 ust. 5 pr.aut. wskazuje, że Ministerstwo określa wysokość stawki kierując się: (i) zdolnością urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, (ii) ich przeznaczeniem do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów.
- 1.5. Na gruncie ustawowym kryteria określania stawek zostały ujęte szeroko i ciężko jest wychwycić obiektywne podstawy ich różnicowania. Z perspektywy międzynarodowej wśród najczęściej wskazywanych podstaw obliczania stawek należy wskazać: rodzaj urządzenia lub nośnika, pojemność pamięci urządzenia lub nośnika i jego cenę detaliczną.¹
- 1.6. ZAW STOART postuluje, aby posługując się kryteriami wskazanymi w art. 20 ust. 5 pr.aut. tj. (i) zdolnością urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów; (ii) przeznaczeniem urządzenia i nośnika do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów – Ministerstwo co najmniej w ramach uzasadnienia dla Rozporządzenia rozwinęło kwestię sposobu oceny urządzeń i nośników pod kątem przypisywanych im procentowych stawek opłaty. Z obecnie zaproponowanych w Rozporządzeniu stawek należałoby bowiem wnioskować, że fakt „wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów” jest elementem dominującym w określaniu stawki. Tymczasem „zdolność urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów” wydaje się sprowadzona do ogólnego stwierdzenia czy dane urządzenie lub nośnik jest zdolne do zwielokrotniania utworów. Samo zwielokrotnienie może mieć różne formy, dokonywane obecnie za pomocą jednego urządzenia lub nośnika. Odzwierciedla to trend rynkowy. Obserwacja rynku technologicznego, miejsce starych urządzeń i nośników zajmują urządzenia wielofunkcyjne, które umożliwiają wykonanie zapisu i zwielokrotnienia na kilka sposobów (nagranie, skanowanie, kopiowanie danych itp.), jak również samodzielnie zastępują systemy audio i audio/video. Owa zdolność do

¹ SCAPR Cooperation and Development Working Group – SR Tariffs Survey, luty 2025.

zastosowania kilku form zwielokrotnienia powinna być dodatkowym elementem wpływającym na taryfikację opłaty.

- 1.7. Na marginesie również, samo uproszczenie tabel stanowiących załącznik do Rozporządzenia, wynika m.in. z faktu, że wiele starych urządzeń zostało zastąpionych nowymi urządzeniami wielofunkcyjnymi i nośnikami.
- 1.8. Logiczne na tym polu jest zatem, że przy określeniu stawki dla nowego typu urządzenia i nośnika, aby odnieść się do tych nośników i urządzeń, które znane są już rozporządzeniu i które posiadają już przypisaną stawkę procentową – a które to są zastępowane przez nowy typ nośnika lub urządzenia.
- 1.9. Ponadto, ZAW STOART postuluje, aby przyjmowana stawka odzwierciedlała powszechność wykorzystania danego nośnika lub urządzenia na rynku oraz możliwość wykorzystywania nośnika lub urządzenia do korzystania z usług chmurowych. Innymi słowy stawki powinny być oparte o rzeczywiste, mierzalne wskaźniki, z uwzględnieniem tego czy nowy typ nośnika lub urządzenia nie zastępuje lub nie realizuje funkcji innego. Pozwalałoby to uniknąć sytuacji pełnej uznaniowości lub jednostronnego wpływania rynku na stawki.

2. Rozporządzenie nie posługuje się stawkami maksymalnymi z ustawy.

- 2.1. Zgodnie z treścią art. 20 ust. 1 pkt 3 pr. aut. producenci i importerzy czystych nośników służących do utrwalania, w zakresie własnego użytku osobistego, utworów lub przedmiotów praw pokrewnych, są obowiązani do uiszczania, określonym organizacjom zbiorowego zarządzania, działającym na rzecz twórców, artystów wykonawców, producentów fonogramów i wideogramów oraz wydawców, opłat w wysokości **nieprzekraczającej 3% kwoty należnej z tytułu sprzedaży tych urządzeń i nośników**.
- 2.2. Art. 20 ust. 5 wskazuje, że Ministerstwo określa wysokość stawki kierując się: (i) zdolnością urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, (ii) ich przeznaczeniem do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów.
- 2.3. O ile za trafione należy uznać upraszczanie i ułatwianie wnoszenia opłaty wskazywane w uzasadnieniu Rozporządzenia, o tyle niezrozumiała jest generalna tendencja Rozporządzenia do pomniejszania należnych opłat oraz zaniechania posługiwania się stawkami maksymalnymi wynikającymi z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w oparciu o obowiązujące kryteria ustawowe.
- 2.4. Analizując obecną treść rozporządzenia, stawkę maksymalną określoną w rozporządzeniu zastosowano 10 razy. Co istotne stawkę 3% posiadają takie urządzenia i nośniki jak: MP3 Single Function, płyta DVD RAM 12 cm, płyta MD, kaseta VHS, urządzenie wielofunkcyjne zawierające skaner i kopiarkę, bez innych funkcji. Jak nietrudno zauważyć, udział wskazanych nośników i urządzeń w ogólnym rynku był wielokrotnie wyższy niż obecnie.
- 2.5. W wypadku urządzeń takich jak smartfon czy tablet, łączą one funkcję nośnika i urządzenia posiadającego zdolność zwielokrotnienia (urządzenia te obecnie zastępują inne urządzenia, które wcześniej posiadały odrębną taryfikację, np. MP3 Single Function (3%), skaner płaski (dotychczasowa stawka 3%), wielokrotnie również odtwarzacze audio lub audio/video – w

tym wypadku stawki wahały się od 1,2% do 2,35%²). Zgodnie z proponowanym brzmieniem rozporządzenia zaproponowana stawka wynosi dla smartfonów i tabletów, odpowiednio po 1%.

2.6. **Obecnie Rozporządzenie nie przewiduje przyjęcia stawki 3% wobec jakiegokolwiek nośnika czy urządzenia.** Jak słusznie wskazuje Ministerstwo, stawki obecnie obowiązujące, były aktualne dla danych rynkowych z 2008 r. W przygotowaniu projektu Rozporządzenia pominięto jednak fakt, że urządzenia i nośniki obłożone dotychczas stawkami oscylującymi pomiędzy stawkami 2% a 3% w obecnie obowiązującym brzmieniu rozporządzenia, zostały „skonsumowane” przez nowe typy urządzeń i nośników. Zastąpienie urządzeń i nośników nowymi nie oznacza, że kopiowanie ustało, przeciwnie stało się ono jeszcze łatwiejsze i dostępne często z pozycji jednego urządzenia. Niemniej jednak, nieokreślenie nośnika lub sprzętu, odpowiadającego za realne kopiowanie treści stanowi odejście od pewnej logicznej i spójnej zasady, że stawkami maksymalnymi były obłożone te urządzenia i nośniki, które w rzeczywistości odpowiadały za realne powielanie utworów (głównie płyty CD i DVD, których stawka procentowa wynosiła od 2,1% do 3%, w zależności od typu). Na tym tle opłata od pendrive i dysków na poziomie 1% zaproponowanym rozporządzeniem, również wydaje się nieadekwatna.

2.7. Na marginesie trudno zrozumieć różnicę pomiędzy planowaną w projekcie Rozporządzenia pozycje:

- 1) Karta pamięci zewnętrznej (w tym pendrive i inne półprzewodnikowe wymienne pamięci masowe) – **1%**
- 2) Dysk twardy, w tym HDD lub SSD, oraz zewnętrzne dyski twarde, w tym HDD lub SSD – **1%**;
- 3) Płyta CD – **2%**;
- 4) Płyta DVD – **2%**.

W ujęciu praktycznym nie istnieje jakakolwiek różnica pomiędzy płytą CD/DVD, a nośnikiem danych w postaci dysku HDD lub SSD oraz kartami pamięci/pendrive. Na każdym z nośników można zapisać dowolne dane, w tym utwór. Wyłączna przewaga dysków, pendrive i kart pamięci, polegają na aspektach technologicznych, takich jak prędkość zapisu oraz pojemność. Niezrozumiałe jest zatem dlaczego urządzenia te zostały potraktowane niższą stawką procentową niż płyty CD/DVD.

2.8. W ocenie ZAW STOART, zaniechanie posługiwania się kryterium maksymalnym – 3% - tworzy przyzwolenie do stosowania w przyszłości kryteriów niższych niż maksyma ustawowe i prowadzić będzie do stałej praktyki podważania wysokości stawek, i realnego dalszego ich obniżania. Jednocześnie, idąc brzmieniem proponowanego Rozporządzenia, trudno wskazać jakikolwiek wskaźnik, uzasadniający, dlaczego dane urządzenie lub nośnik obłożony został konkretną kwotą opłaty. Dotyczy to w szczególności tych nośników i urządzeń, które wypierają te pozycje z rozporządzenia, które obecnie posiadają procent

² Odtwarzacz systemu High Definition z funkcją nagrywania – obecnie 1,2%; Odtwarzacz kaset video z funkcją nagrywania – obecnie 2,23%.

opłaty od sprzedaży w górnych granicach (np. Płyty DVD [obecnie 3%³] wypierane przez pendrive [proponowany 1%]). Należy się spodziewać, że fizyczne nośniki danych w niedalekiej przyszłości (takie jak pendrive, karty pamięci czy dyski SSD) zostaną wyparte poprzez rozwiązania chmurowe (obecnie nieujęte w rozporządzeniu ani w projekcie), które od strony praktycznej nadal będą polegać na tym samym – kopiowaniu i przechowywaniu danych, w tym utworów (analogia do płyt CD/DVD i wypierających je nośników danych). W konsekwencji spodziewać się należy, że stawka 3% w przyszłości, nie będzie stosowane w żadnym przypadku.

- 2.9. W ujęciu legislacyjnym, nieposługiwanie się ustawowym maksimum przeczy sensowi formułowanego przepisu. Ustawodawca po to zastosował kryterium maksymalne, aby było ono używane i wyznaczało pewną granicę, w ramach uznaniowości właściwego Ministra. Gdyby wolą ustawodawcy było utrzymania wskaźnika opłat na poziomie 2%, lub niższym, to należy uznać, że wpisałyby to w ustawę albo zastosował inne, mniej uznaniowe kryterium. Innymi słowy, w stosowania ustawy, musi istnieć jakiś przypadek uzasadniający przyjęcie stawki maksymalnej oraz analogicznie minimalnej. Zdaniem ZAW STOART kryteriami uzasadniającymi powinno być przeznaczenie urządzenia⁴ oraz jego faktyczny udział w rynku. Ocena taka może być dokonywana w ramach oceny urządzenia lub nośnika w ramach ustawowych nakładanych przez art. 20 ust. 5 pr.aut. (i) zdolności urządzenia i nośnika do zwielokrotniania utworów, (ii) ich przeznaczeniem do wykonywania innych funkcji niż zwielokrotnianie utworów.
- 2.10. ZAW STOART postuluje, aby zachować maksymalne obciążenie przewidziane ustawą dla tych urządzeń, które pozostają najpopularniejszymi nośnikami utworów i artystycznych wykonania (śladem obecnego brzmienia rozporządzenia).

3. Część audio przynosi w Polsce dużo większe zyski niż wideo

- 3.1. Z porównania przychodów z opłat pobieranych na podstawie Rozporządzenia jasno wynika, że urządzenia i nośniki, które można zaklasyfikować do ogólnej kategorii „audio” generują w realiach polskiego rynku znacznie większe przychody niż urządzenia i nośniki kwalifikowane do kategorii „wideo”. Tylko w 2018 r. przychód z części audio wyniósł 7.018.134,93 zł; podczas gdy część wideo wygenerowała przychód na poziomie jedynie 170.002,99 zł. Należy przy tym podkreślić, że wynik z 2018 r. nie był sytuacją jednorazową, a kontynuacją jasno rysującego się trendu. W latach wcześniejszych udział przychodu generowanego przez część audio i część wideo kształtował się następująco: (i) w 2017 r. audio – 9.654.379,23 zł, wideo – 333.050,08 zł; (ii) w 2016 r. audio – 6.808.156,09 zł, wideo – 952.950, 80 zł; (iii) w 2015 r. audio – 6.140.658,26 zł, wideo – 425.375,45 zł.⁵
- 3.2. Część audio posiada zatem dużo większe znaczenie ekonomiczne. Opłaty zbierane od urządzeń i nośników służących do utrwalania i zwielokrotniania treści audialnych generują dużo większy zysk niż te, które pozwalają utrwalać i zwielokrotniać treści wideo.

³ Płyta DVD RAM 12 cm - obecnie 3%

⁴ Nośniki pamięci, ze względu na swoje przeznaczenie, w sposób naturalny predysponowane są do zapisu utworów oraz artystycznych wykonania.

⁵ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study - Law and Practices, str. 407-408 [Link: https://www.cisac.org/services/reports-and-research/private-copying-global-study?utm_source=chatgpt.com].

- 3.3. Co za tym idzie urządzenia i nośniki pozwalające na utrwalanie i zwielokrotnianie treści audio są dużo częściej kupowane niż ich odpowiedniki w zakresie wideo. Twórcy i Artyści Wykonawcy utworów muzycznych lub słowno-muzycznych doznają dużo większego uszczerbku w zakresie swoich praw z powodu dozwolonego użytku prywatnego. Wynika to ze skali zwielokrotniania ich twórczości i artystycznych wykonania oraz łatwości z jaką można taką chronioną treść powielać.
- 3.4. Dlatego też udział przypadający części audio z poszczególnych urządzeń i nośników powinien być w projektowanej zmianie Rozporządzenia zwiększony w stopniu odpowiadającym rzeczywistemu udziałowi części audio w rynku. Działanie takie pozostanie w zgodzie z kryterium udziału w rynku danego nośnika czy urządzenia, o którym mowa w pkt 1.4 Uwag ogólnych powyżej.

4. Kluczowe znaczenie chmury obliczeniowej

- 4.1. Wykorzystanie chmury obliczeniowej stanowi aktualnie główny, rosnący sposób przechowywania i zwielokrotniania treści. Powszechność wykorzystania tego nośnika została już dostrzeżona przez prawodawców m.in. takich państw jak Francja, Holandia czy Szwajcaria, które wprowadziły opłaty od chmury obliczeniowej analogicznie do opłat, o których mowa w art. 20 pr.aut.
- 4.2. W związku z niematerialnym charakterem chmury obliczeniowej, zasadne jest przyjęcie, wzorem legislacji krajowych niektórych państw,⁶ sposobu naliczania opłat, o których mowa w art. 20 pr.aut. w ten sposób, że opłata nie będzie naliczana od każdego sprzedanego „egzemplarza” chmury obliczeniowej, natomiast odpowiedniemu dodatkowemu podwyższeniu ulegnie opłata od poszczególnych nośników i urządzeń, które umożliwiają korzystanie z chmury obliczeniowej do zwielokrotniania i utrwalania. Taki model obowiązuje m.in. w Holandii, gdzie dopłata do urządzeń wykorzystywanych powszechnie do dokonywania zwielokrotniania w chmurze jest podnoszona o dodatkowe 10%. Wśród urządzeń objętych dodatkową dopłatą można wskazać takie urządzenia jak komputery stacjonarne i przenośne, tablety oraz smartfony. Jest to rozwiązanie, które bardziej precyzyjnie będzie odzwierciedlało rzeczywistą ilość użytkowników chmury obliczeniowej. O ile bowiem często zdarza się, że w ramach jednej subskrypcji chmura jest wykorzystywana przez kilka podmiotów jednocześnie, o tyle każdy z użytkowników dokonuje tego przy użyciu własnego sprzętu.
- 4.3. Dla porównania w Szwajcarii opłaty od chmury obliczeniowej obowiązywały już w 2017 r. i wynosiły od 0,90 do 1,60 CHF miesięcznie od pojedynczego abonamentu w zależności od czasu dostępności kopii i możliwości pomijania reklam.⁷
- 4.4. Mając na względzie powszechność wykorzystania chmury obliczeniowej do kopiowania i przechowywania danych, kierując się dobrem reprezentowanych uprawnionych, ZAW STOART proponuje wprowadzenie do polskiego porządku prawnego systemu opłat rekompensujących utrwalanie i zwielokrotnianie utworów i przedmiotów praw pokrewnych w chmurze obliczeniowej w ramach dozwolonego użytku prywatnego, który

⁶ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study – Law and Practices.

⁷ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study – Law and Practices.

opierać się będzie na naliczaniu opłat w sposób pośredni, tj. poprzez stosowne zwiększenie opłat należnych od urzędzeń i nośników objętych Rozporządzeniem, które umożliwiają lub ułatwiają wykorzystanie chmury obliczeniowej do zwielokrotniania lub utrwalania utworów i przedmiotów praw pokrewnych. W ocenie ZAW STOART, aby taka dodatkowa opłata stanowiła realne odzwierciedlenie wykorzystania chmury obliczeniowej we współczesnych realiach, zasadne jest przyjęcie dodatkowego zwiększenia opłat od urzędzeń i nośników wykorzystywanych do utrwalania i zwielokrotniania w chmurze obliczeniowej na poziomie nie niższym niż 10% podstawowej stawki opłat od takich urzędzeń.

5. Rozporządzenie nie wprowadza „kategorii ogólnej” nośników i urzędzeń.

- 5.1. Dotychczasowe brzmienie Rozporządzenia określa nośniki i urzędzenia, od których należąca jest opłata jedynie poprzez odwołanie do tabel, w których wskazane zostały ich konkretne rodzaje. Takie rozwiązanie czyni zawartą w Rozporządzeniu listę urzędzeń i nośników niejako zamkniętą.
- 5.2. Doświadczenia ostatnich kilkunastu lat dobitnie pokazały, jak zaskakująco szybkim tempie zmienia się otaczająca nas technologia. Brak odpowiedniego otwarcia katalogu urzędzeń i nośników sprawił, że aktualny katalog szybko się zdezaktualizował. W konsekwencji wysokość opłat od czystych nośników w Polsce pozostaje na jednym z najniższych poziomów w skali europejskiej⁸ i stanowczo odbiega od wymaganej przez art. 5 ust. 2 lit. b) Dyrektywy 2001/29 „godziwej” rekompensaty.
- 5.3. Wprowadzenie wprost otwartego katalogu pozwoliłoby uodpornić system na zmiany technologiczne i nie dopuścić do sytuacji tak drastycznego zdezaktualizowania się Rozporządzenia, do jakiego doszło obecnie. Rezultat taki można by osiągnąć poprzez dodanie w tabeli stanowiącej załącznik do projektu odrębnej pozycji, która objęłaby swym zakresem inne urzędzenia i nośniki posiadające zdolność do zwielokrotniania utworów, a które nie mieszczą się w zakresie żadnej z innych pozycji tabeli.
- 5.4. Mając na uwadze powyższe proponujemy dodanie do załącznika do Rozporządzenia odrębnej pozycji „Inne urzędzenia i nośniki posiadające zdolność do utrwalania i zwielokrotniania utworów”. Wobec niemożności precyzyjnego określenia urzędzeń i nośników, które miałyby wejść w ramy przedmiotowej kategorii, zasadne jest przyjęcie wysokości opłat na poziomie 1,5% stanowiącym medianę ustawowego wachlarza stawek procentowych. W związku z ww. koniecznością generalnego podejścia do przedmiotowej kategorii urzędzeń i nośników zasadne jest również przyjęcie podziału opłat pomiędzy poszczególne części (audio, wideo, reprografia), która stanowić będzie odzwierciedlenie rzeczywistych wpływów generowanych przez poszczególne części. W tym zakresie należy dokonać jednak pewnej projekcji zakładającej uaktualnienie katalogu urzędzeń i nośników o takie pozycje jak chociażby smartfony, tablety czy przestrzeń chmurowa. Odwołanie się do

⁸ Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, „Wprowadzamy zrównoważony model finansowania dozwolonego użytku osobistego przez branżę technologiczną” [link: <https://www.gov.pl/web/kultura/nowelizacja-rozporzadzenia-w-sprawie-oplat-reprograficznych--aktualizujemy-liste-czystych-nosnikow>].

dotychczas generowanych wpływów doprowadziłoby do wypaczenia udziału poszczególnych części w ogóle przychodów z opłat od „czystych nośników” a to z powodu kompletnej dezaktualizacji katalogu urządzeń i nośników służących do zwielokrotniania i utrwalania treści audio oraz audio-video. W związku z tym proponujemy następujący podział: część audio – 60%, część wideo - 20%, część reprografia – 20%.

II. Konieczność uwzględnienia ZAW STOART w kręgu organizacji zbiorowego zarządzania wskazanymi do poboru opłaty od urzędzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów.

ZAW STOART wskazuje, że celem organizacji nie jest negowanie sposobu realizacji zadania powierzonego SAWP, z uwagi na potencjalne kwestie sporne pomiędzy organizacjami. ZAW STOART zajmuje stanowisko jedynie z perspektywy ochrony uzasadnionego interesu Artystów Wykonawców, w tym swoich członków oraz osób powierzających ZAW STOART prawa w zbiorowy zarząd.

1. Określenie organizacji uprawnionych do pobierania

- 1.1. Zgodnie z treścią art. 20 ust. 5 pr.aut. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (...) określa, w drodze rozporządzenia: (...) organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi uprawnione do ich pobierania.
- 1.2. Z treści powyżej przywołanego przepisu wynika zasadnicza dowolność organu w wyborze OZZ-tów uprawnionych do poboru opłat od czystych nośników. Przepis nie wskazuje ani na potrzebę przeprowadzenia konkursu, ani też na zasięgnięcie opinii organizacji czy odpowiedniej rady gospodarczej, bądź samych producentów i importerów, którzy zobowiązani będą do uiszczania opłat na rzecz tych organizacji.
- 1.3. W związku z brakiem jasno określonego w przepisach sposobu wyboru organizacji zbiorowego zarządzania do poboru opłat reprograficznych, zdaniem ZAW STOART wybór ten powinien opierać się na jakiejś mierzalnej, możliwej do porównania i oceny miary, jak np. wielkość czy skuteczność danego OZZ reprezentującego grupę twórców, na rzecz której opłata ma być pobierana.
- 1.4. Z ustaleń ZAW STOART wynika, że obecnie w obiegu nie pozostaje jakikolwiek dokument, który wskazywałby na motywy wyznaczenia w 2003 roku Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP (dalej: „SAWP”) jako organizacji zbiorowego zarządzania do inkasowania i podziału opłaty reprograficznej. Nie są zatem znane motywy wyznaczenia tej organizacji w rozporządzeniu. Niemniej jednak w 2003 r. SAWP i STOART były organizacjami o podobnych rozmiarach i kompetencjach. Sytuacja ta uległa jednak radykalnej zmianie na przestrzeni kolejnych lat.

2. STOART powinien inkasować i dokonywać podziału tzw. „opłaty od czystych nośników”.

- 2.1. Obecna treść rozporządzenia bazuje na realiach, aktualnych w 2008 r., czyli blisko 17 lat temu. W odniesieniu do OZZ w zakresie praw Artystów Wykonawców, rozporządzenie bazuje na sytuacji sprzed 22 lat. Następstwem tej sytuacji jest fakt, że rozporządzenie nie nadążyło nie tylko za zmianami na rynku technologicznym, ale również na rynku OZZ.

- 2.2. Obecnie za pobór opłat reprograficznych w części audio na rzecz artystów wykonawców odpowiada Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP. SAWP podobnie do STOART zrzesza Artystów Wykonawców.
- 2.3. W 2003 roku SAWP i STOART były organizacjami podobnymi pod względem wielkości i kompetencji. W ówczesnych realiach decyzja Ministerstwa mogła znaleźć uzasadnienie. Dziś jednak SAWP, zgodnie z powszechnie posiadaną wiedzą, pochodzącą z ogólnie dostępnych danych – w porównaniu do STOART – jest organizacją dużo mniejszą i działającą mniej efektywnie organizacją zbiorowego zarządzania. Dokładną zmianę organizacji w ujęciu wyłącznie pięciu ostatnich lat obrotowych prezentuje tabela zawarta na stronie 13.
- 2.4. Z perspektywy organizacji zbiorowego zarządzania najważniejsze są dwie dane dotyczące działalności organizacji: ilość członków oraz ilość osób, które powierzyły organizacji swoje prawa w zbiorowy zarząd. Przekładając powyższe na SAWP i STOART, aktualna sytuacja wygląda w sposób następujący:⁹

Ilość Członków	STOART	SAWP
2020	10 498	2890
2024	11 850	2923
Przyrost	1052	33

Różnica w ilości członków pomiędzy SAWP i STOART w 2024 r. wynosiła **8927** członków na rzecz STOART.

Ilość osób powierzających prawa organizacji	STOART	SAWP
2020	16 930	3688
2024	21 627	3932
Przyrost	4 697	244

Różnica w ilości osób powierzających w 2024 r. prawa w zbiorowy zarząd wynosiła **17 695** umów na rzecz STOART.

- 2.5. Jak pokazują powyższe dane, **STOART jest obecnie organizacją sześciokrotnie większą od SAWP pod względem liczby członków oraz ponad pięciokrotnie większą pod względem ilości umów powierzających prawa w zbiorowy zarząd.**
- 2.6. Powyższa sytuacja ma bezpośrednie przełożenia na realia dotyczące inkasowania i dokonywania podziału opłat reprograficznych. Jak pokazują dane, większość środków inkasowanych na rzecz Artystów Wykonawców z tytułu opłaty reprograficznej końcowo trafia do artystów reprezentowanych przez STOART. ZAW STOART w dalszej części stanowiska

⁹ Dane pochodzą ze sprawozdań finansowych SAWP oraz STOART. STOART nie posiada jeszcze zatwierdzonego sprawozdania finansowego za 2024 rok. Prezentowane dane za rok 2024 r. pochodzą z dokumentu przygotowanego do zatwierdzenia przez Walne Zebranie Delegatów ZAW STOART.

prezentuje tabelę zestawiającą 9 ostatnich kwartałów, w których SAWP inkasował i dzielił opłatę od tzw. “czystych nośników”. W 9 na 9 analizowanych kwartałów udział artystów reprezentowanych przez STOART był wyższy niż udział łączny artystów reprezentowanych przez SAWP oraz artystów niezrzeszonych (!). Innymi słowy: na polskim rynku, SAWP pobiera opłatę “od czystych nośników” w zdecydowanej mierze dla Artystów Wykonawców zrzeszonych i reprezentowanych przez STOART, pobierając z tego prowizję z tytułu kosztów inkasa i podziału zainkasowanych kwot (w I kwartale 2025 r. było to 22,4% przypadającej STOART kwoty).

- 2.7. Na marginesie należy zaznaczyć, że ZAW STOART, a co za tym idzie uprawnieni stanowiący największą grupę beneficjentów opłaty “od czystych nośników”, są w praktyce pozbawieni realnego wpływu na wysokość kosztów oraz organizację procesów związanych z poborem oraz podziałem środków.
- 2.8. Na następnej stronie przedstawiono zestawienie procentowego udziału Artystów Wykonawców reprezentowanych przez STOART w podziale opłaty “od czystych nośników” wraz z zestawieniem kosztów przypadających na inkasowanie oraz podział tych środków.

Okres	Udział % dla STOART z całości pobranych środków	Udział % dla SAWP i niezrzeszonych z całości pobranych środków	Kwota pobrana na rzecz STOART	Koszt inkasa + repartycji SAWP (suma)	Kwota dla STOART po potrąceniach	Wypłacona kwota dla STOART jako % pobranej	Kwota potrącona przez SAWP jako % pobranej dla STOART
I kwartał 2023	15,86%	14,08%	62 837,70 zł	16 711,09 zł	46 126,61 zł	73,40%	26,60%
II kwartał 2023	16,18%	13,76%	105 193,76 zł	19 966,93 zł	85 226,83 zł	81,01%	18,99%
III kwartał 2023	16,11%	13,83%	60 845,77 zł	17 675,85 zł	43 169,92 zł	70,98%	29,02%
IV kwartał 2023	16,09%	13,85%	86 510,73 zł	12 890,03 zł	73 620,70 zł	85,10%	14,90%
I kwartał 2024	16,08%	13,86%	92 399,33 zł	15 720,09 zł	76 679,24 zł	82,98%	17,02%
II kwartał 2024	16,55%	13,39%	56 790,05 zł	9 353,78 zł	47 436,27 zł	83,52%	16,48%
III kwartał 2024	16,36%	13,58%	55 872,04 zł	9 709,75 zł	46 162,29 zł	82,62%	17,38%
IV kwartał 2024	16,56%	13,38%	74 407,16 zł	12 078,99 zł	62 328,17 zł	83,76%	16,24%
I kwartał 2025	16,60%	13,34%	62 823,70 zł	14 068,13 zł	48 755,57 zł	77,60%	22,40%

Dane przedstawione w tabeli pochodzą z not księgowych wystawianych przez SAWP dla STOART na podstawie obowiązujących umów zawartych między organizacjami

- 2.9. ZAW STOART podkreśla, że z uwagi na spory pomiędzy organizacjami, jego celem nie jest polemizowanie z zasadnością ponoszonych kosztów, jak i organizacją procesów wewnętrznych SAWP. STOART wskazuje, że **zaprezentowane dane dowodzą, że w rzeczywistości SAWP inkasuje opłatę reprograficzną w dominującej części dla Artystów Wykonawców, których zrzesza i których reprezentuje ZAW STOART**. Proces ten zostałby znacząco uproszczony w przypadku uwzględnienia ZAW STOART w gronie organizacji wskazanych jako organizacji dokonujących inkasa i podziału środków pochodzących z opłaty reprograficznej. Wskazanie STOART leży w interesie Artystów Wykonawców bowiem ostatecznie przyczyni się do obniżenia łącznych kosztów inkasa, podziału oraz repartycji środków.
- 2.10. Powyższe stwierdzenie potęguje fakt, że szacunkowa wartość opłaty “od czystych nośników”, po wprowadzeniu Rozporządzenia, szacowana jest w Polsce na 200-260 milionów złotych. Inkasowanie takiej kwoty będzie wiązać się ze zwiększonymi kosztami oraz rozbudową aparatu organizacyjnego. Wpłynie to oczywiście na koszty inkasa oraz podziału opłaty. Koszty te będą w zdecydowanej większości pobierane z wynagrodzeń należnych Artystom Wykonawcom reprezentowanych przez STOART.
- 2.11. W ujęciu organizacyjnym, STOART inkasuje na rzecz SAWP znacznie większe kwoty niż te które otrzymuje od SAWP. W roku 2023 SAWP uzyskał od STOART-u przychody z praw w wysokości 2 245 928,03 zł, gdy z tytułu opłaty reprograficznej STOART od SAWP-u uzyskał ponad 8 razy mniej, tj. 271 152,83 zł.¹⁰
- 2.12. STOART pozostaje też organizacją o wiele bardziej stabilną finansowo i organizacyjnie. W ostatnich latach (tj. od 2020 r.) STOART wykazuje stały wzrost zysków (od 79 079,00 zł w 2020 r. do 92 523,00 zł w 2023 r.), zaś w SAWP-ie są coroczne różnice. Raz zysk (305 845,04 zł w 2022 r.), a w następnym roku duża strata (-654 166,83 zł w 2023 r.).
- 2.13. Oprócz liczbowych wyników efektywności STOART, warto wskazać również na medialną aktywność. Podczas gdy wpisy na stronie internetowej STOART oraz w profilach Facebook i LinkedIn pojawiają się regularnie, ostatnia aktualność na stronie SAWP-u dotyczy wydarzenia z 26 marca 2025 (stan na 18 sierpnia 2025 r.). Jeszcze mniej aktywna jest strona Biura Czystych nośników, współtworzona przez SAWP. Tam ostatni wpis w zakładce „Aktualności” pochodzi z 24 kwietnia 2016 roku, a sama strona nie była unowocześniana od 2015 r.
- 2.14. Ostatnie decyzje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, chociażby w kwestii cofnięcia zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami Stowarzyszeniu Twórców Ludowych wskazują na to, jak istotnymi dla Ministerstwa są kwestie efektywnego działania OZZ.¹¹ Przywołane w decyzji zostały takim.in. niska procentowość osób powierzających prawa STL w stosunku do ich członków, niezawierane umowy czy brak reprezentacji artystów w sporach sądowych. **Wskazane wyżej dane porównujące OZZ-y wyrażają zdecydowaną przewagę STOART-u w efektywności działania i reprezentacji artystów.**

¹⁰ Sprawozdanie podstawowe Stowarzyszenia Wykonawców SAWP za 2023 r.

¹¹ Decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 17 czerwca 2025 r. o cofnięciu zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi i prawami pokrewnymi Stowarzyszeniu Twórców Ludowych (DWIM-WA.550.18.2018.DŁ)

- 2.15. Według raportu Polskiej Izby Komunikacji Elektronicznej dotyczącego działalności OZZ¹² koszty inkasa SAWP (stopa potrącenia przychodów pobranych z praw) utrzymywały się w granicach 4–5 mln zł rocznie. Niemniej jednak według treści raportu, jest to między 25% a 30% (2019 – 2021 – ok. 30 %, 2022 i 2023 r. – ok. 25 %), co zostało określone jako relatywnie wysoka stopa potrącenia.
- 2.16. W przypadku STOART-u, koszty inkasa według tego samego raportu PIKE mimo nominalnego wzrostu stopy potrącenia, procentowo ten wahał się od 19 % (2019 – 2020) do 24 % (2021 – 2022), oraz 20 % w 2023 r.
- 2.17. Jeśli chodzi o czyste nośniki, koszt inkasa SAWP również jest dość wysoki. STOART w I kwartale 2023 r. z czystych nośników otrzymał z wpłat na subkonto 62 837,70 zł, z czego na koszt inkaso Biura Czystych Nośników i opłaty bankowe przeznaczone zostało 13 569,20 zł – to ponad 21%. Oprócz wyżej wskazanych opłat do repartycji SAWP przeznaczył z „działki” STOART-u kolejne 3 141,89 zł. Po zsumowaniu kwot odejtych na repartycje, koszt inkaso i opłaty bankowe STOART-owi wypłacone zostało 46 126,61 zł, co nie stanowi nawet 75% pierwotnej kwoty. Warto również wskazać, że STOART sam z opłat od czystych nośników otrzymał więcej środków niż SAWP i artyści niezrzeszeni łącznie w tym samym okresie.¹³
- 2.18. Na marginesie należy dodać, że od października 2024 r. ZAW STOART realizuje przebudowywanie struktury Biura Wykonawczego oraz od tego czasu wprowadził szereg zmian w obszarze compliance, Ostatecznie przyczyniło się to m.in. do zwiększenia transparentności procesów zachodzących w organizacji, zwiększało efektywność działań organizacji oraz wygenerowanie oszczędności (widocznych w pozycji „zysk – strata” na w tabeli na następnej stronie). Po dokonanych zmianach, pierwsze dwa kwartały 2025 r. zakończyły się rekordowymi wynikami w ujęciu porównawczym za analogiczny okres 2024. W ramach poszczególnych pól eksploatacji STOART odnotował:
- Publiczne odtworzenie (w ramach jednego inkasenta) wzrost o 19%;
 - Nadawanie audio wzrost o 29 %;
 - Nadawanie video wzrost o 17%;
 - Reemisja - wzrost o 37 %.
- We wskazanym okresie wypłaty dla uprawnionych organizacji zbiorowego zarządzania (głównie SAWP i ZPAV) wzrosły aż o 20%.
- 2.19. Na kolejnej stronie zaprezentowano Tabelę porównującą wyniki liczbowe SAWP i STOART wraz z różnicami. Źródłami są Sprawozdania Podstawowe obu organizacji za poszczególne lata.¹⁴

¹² Działalność organizacji zbiorowego zarządzania: rosnące przychody a efektywność dystrybucji; link: <https://pike.org.pl/download/dzialalnosc-organizacji-zbiorowego-zarzadzania-rosnace-przychody-a-efektywnosc-dystrybucji/>

¹³ Notatka księgowa z Rozliczenia Czystych Nośników Audio za I kwartał 2023 r. – z dokumentów STOART, przesłane przez SAWP.

¹⁴ Sprawozdania podstawowe Stowarzyszenia Wykonawców SAWP za lata 2020-2024, dostępne na stronie SAWP <https://www.sawp.pl/o-nas/dokumenty-sawp/>, Sprawozdania podstawowe ZAW STOART za lata 2020-2023, dostępne na stronie STOART <https://stoart.org.pl/o-nas/dokumenty-stoart/dokument>

Tabela porównująca wyniki liczbowe SAWP i STOART wraz z różnicami. Źródłami są Sprawozdania Podstawowe obu organizacji za poszczególne lata.

Nazwa Danych	Rok	SAWP	STOART	Różnica (STOART - SAWP)
Zysk/strata (zł)	2020	-174 529,55 zł	+79 079,00 zł	253 608,55 zł
	2021	-48 061,04 zł	+94 975,00 zł	143 036,04 zł
	2022	+305 845,04 zł	+87 357,00 zł	-218 488,04 zł
	2023	-654 166,83 zł	+92 523,00 zł	746 689,83 zł
	2024	-774 956,78 zł	+506 108,07 zł*	1 281 064,85 zł
Łącznie przychody pobrane z praw	2020	15 582 890,42	39 237 408,80 zł	23 654 518,38 zł
	2021	16 895 049,43	57 108 747,80 zł	40 213 698,37 zł
	2022	17 023 775,86	68 588 991,52 zł	51 565 215,66 zł
	2023	19 374 179,68	81 701 427,77 zł	62 327 248,09 zł
	2024	20 200 234,26	89 161 225,05 zł*	68 960 990,79 zł
Liczba członków	2020	2890	10 498	7608
	2021	2885	11 493	8608
	2022	2906	11 625	8719
	2023	2918	11 719	8801
	2024	2923	11 850*	8927
Przyrost (2020-2024)		33	1352	1319
Ile osób powierza prawa	2020	3688	16 930	13 242
	2021	3713	18 799	15 086
	2022	3766	19 524	15 758
	2023	3839	20 310	16 471
	2024	3932	21 627*	17 695
Przyrost (2020-2024)		244	4697	4453

*Dane ze sprawozdania finansowego ZAW STOART za rok 2024; Sprawozdanie nie zostało jeszcze zatwierdzone przez Walne Zebranie Delegatów ZAW STOART.

- 2.20. Analiza powyższych danych nie wskazuje, aby istniał jakikolwiek racjonalny ekonomicznie argument za nieuwzględnianiem ZAW STOART w kręgu organizacji zbiorowego zarządzania wskazanymi do poboru opłaty od urządzeń i nośników z tytułu ich sprzedaży przez producentów i importerów.
- 2.21. STOART już teraz inkasuje i dzieli środki w wysokość blisko 90 milionów złotych rocznie. Realizuje zatem zadanie, które po wprowadzeniu Rozporządzenia przypadłoby SAWP (przy założeniu wartości opłaty od czystych nośników na poziomie 200-260 milionów rocznie). Dodatkowo szereg zmian wprowadzonych przez STOART od IV kwartału 2024 r. doprowadził do wypracowania szeregu oszczędności – „zysku” w ujęciu sprawozdawczym; podczas gdy SAWP w tym okresie odnotował pogłębiającą się stratę na poziomie 650.000 zł w 2023 r. oraz blisko 800.000 zł w 2024 r.
- 2.22. Wyłączenie na marginesie STOART wskazuje, że w warunkach konkurencji rynkowej powierzenie realizacji takiego przedsięwzięcia podmiotowi, za którym nie idą dane ekonomiczne generowałoby ryzyko biznesowe, które STOART identyfikuje dla reprezentowanych przez siebie Artystów Wykonawców.
- 2.23. Jedynym argumentem możliwym do podniesienia za utrzymaniem statusu przez SAWP jest wskazanie, że realizuje on inkasowanie i podział środków z tytułu tzw. „opłaty od czystych nośników” od 2003 r. Jednak jak w przypadku nośników i urządzeń wskazywanych w treści rozporządzenia, z biegiem czasu i postępu, niektóre nośniki i urządzenia tracą na swoim rynkowym znaczeniu i konieczne jest ponowne rozważenie ich roli. Tak się dzieje również i w tym przypadku. Jak wynika z uzasadnienia Rozporządzenia, celem nowelizacji jest uproszczenie przepisów i dostosowanie ich do ram obecnej sytuacji na rynku tzw. czystych nośników. Realizacja postulatu STOART wpisuje się w powyższe założenia.
- 2.24. Dodatkowo obecne czynności w ramach inkasa i podziału opłaty dokonywane jest przy wykorzystaniu Biura Czystych Nośników, co dodatkowo ogranicza uciążliwość tej zmiany dla szeroko rozumianego rynku. Dodatkowo stanowi to dodatkowe ułatwienie dla tysięcy Artystów Wykonawców reprezentowanych przez STOART.
- 2.25. Z perspektywy importerów i producentów urządzeń i nośników podlegających opłacie, sam fakt tego kto inkasuje opłatę pozostaje bez znaczenia. Jedyną grupą faktycznie zainteresowaną pozostają Artyści Wykonawcy, którzy od lat uważają STOART za organizację, która reprezentuje ich interesy na tym polu. Świadczy o tym choćby różnica w ilości członków obu organizacji.
- 2.26. ZAW STOART postuluje tym samym o zmianę treści § 3 rozporządzenia w sposób zaprezentowany w tabeli na następnej stronie. Zmiany względem obecnego brzmienia rozporządzenia oznaczono dodatkowo kolorem czerwonym.

Obecone brzmienie § 3 rozporządzenia	Postulat STOART	Alternatywny postulat STOART
1. Organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi uprawnionymi do pobierania opłat od urządzeń i nośników, o których mowa w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia, są:	-	-
1) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców; 2) Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP - na rzecz artystów wykonawców; 3) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów i wideogramów.	1) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców; 2) Stowarzyszenie Związek Artystów Wykonawców STOART - na rzecz artystów wykonawców, 3) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów i wideogramów.	1) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców; 2) Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP oraz Stowarzyszenie Związek Artystów Wykonawców STOART - na rzecz artystów wykonawców, 3) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów i wideogramów.
2. Podziału opłat pobranych przez organizacje, o których mowa w ust. 1, dokonują:	-	-
1) od urządzeń i nośników wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia: a) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców, b) Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP - na rzecz artystów wykonawców, c) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów;	1) od urządzeń i nośników wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia: a) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców, b) Stowarzyszenie Związek Artystów Wykonawców STOART - na rzecz artystów wykonawców, c) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów;	1) od urządzeń i nośników wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia: a) Stowarzyszenie Autorów ZAiKS - na rzecz twórców, b) Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP oraz Stowarzyszenie Związek Artystów Wykonawców STOART - na rzecz artystów wykonawców, c) Związek Producentów Audio-Video ZPAV - na rzecz producentów fonogramów;

III. Tabela przedstawiająca zakładane przez prawodawcę brzmienie Rozporządzenia oraz brzmienie proponowane przez ZAW STOART.

Poniższa tabela zestawia: (i) obecne, (ii) zakładane przez prawodawcę brzmienie Rozporządzenia oraz (iii) brzmienie proponowane przez ZAW STOART.

Zmiany względem zakładanego przez Ministerstwo brzmienia Rozporządzenia oznaczono dodatkowo kolorem **czerwonym**.

Uzasadnienie do propozycji ZAW STOART znajduje się na końcu niniejszego dokumentu. Punkty uzasadnienia odpowiadają liczbie porządkowej zmianom przypisanym w poniższej tabeli (liczba w kolumnie po lewej stronie).

Lp.	Aktualne brzmienie przepisów	Brzmienie projektowe	Propozycja ZAW STOART
1.	—	—	Dodanie do Rozporządzenia § 2 ust. 1¹ w brzmieniu: „Wysokość opłat, o których mowa w § 2 ust. 1 ustala się na podstawie ceny brutto sprzedaży detalicznej urządzeń lub nośników, o których mowa w załączniku do rozporządzenia.” Pogląd ten jest zgodny z orzecznictwem TSUE – patrz pkt 1 uzasadnienie pod Tabelą. Alternatywnie przyjmując narrację MKiDN, że opłata reprograficzna jest społeczną odpowiedzialnością biznesu a więc to producenci i importerzy powinni ponieść ciężar opłaty: Dodanie do Rozporządzenia § 2 ust. 1¹ w brzmieniu: „Wysokość opłat, o których mowa w § 2 ust. 1 ustala się na podstawie ceny importowej/produkcyjnej brutto urządzeń lub nośników, o których mowa w załączniku do rozporządzenia.”
2.	„Załącznik nr 1 wykaz magnetofonów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników oraz wysokość pobieranych od nich opłat” „Załącznik nr 2 Wykaz magnetowidów i innych podobnych urządzeń oraz związanych z nimi czystych nośników oraz wysokość pobieranych od nich opłat”	Załącznik do rozporządzenia: nagłówek tabeli: „Wysokość opłaty w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika”	Załącznik do rozporządzenia: nagłówek tabeli: „Wysokość opłaty w % liczona od ceny brutto sprzedaży detalicznej urządzenia lub nośnika”. Pogląd ten jest zgodny z orzecznictwem TSUE – patrz pkt 1 uzasadnienie pod Tabelą. Alternatywnie Z uwzględnieniem uwag jw.:

	„Załącznik nr 3 Wykaz kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych oraz związanych z nimi czystych nośników i wysokość pobieranych od nich opłat”		„Wysokość opłaty w % liczona od ceny brutto sprzedaży importowej/produkcyjnej urządzenia lub nośnika”.
3.	—	—	Dodanie do Rozporządzenia § 2 ust. 3 w brzmieniu: „Za urządzenia, o których mowa w § 2 ust. 1 uznaje się również urządzenia odnowione, tj. urządzenia, które zostały zakupione i zwrócone a następnie odnowione fabrycznie. Od takich urządzeń pobiera się opłatę w wysokości wynikającej ze stawki określonej w tabeli dla urządzeń tego samego rodzaju pomniejszonej o 20%.”
4.	—	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 1. (Telefon komórkowy z wbudowaną pamięcią) – podział stawki na części audio, wideo i reprografia odpowiednio w stosunku 10%, 70%, 20% .	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 1. (Telefon komórkowy z wbudowaną pamięcią) – podział stawki na części audio, wideo i reprografia odpowiednio w stosunku 80%, 15%, 5% .
5.	—	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 2. (tablet) – podział stawki na części audio, wideo i reprografia odpowiednio w stosunku 10%, 70%, 20% .	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 2. (tablet) – podział stawki na części audio, wideo i reprografia odpowiednio w stosunku 70%, 15%, 15% .
6.	—	Załącznik do rozporządzenia: Pozycje 4. (telewizor), 7. (cyfrowy odtwarzacz audio-video) oraz 12. (płyta DVD, Blu-Ray) - podział stawki na części audio i wideo odpowiednio w stosunku: 20%, 80% .	Załącznik do rozporządzenia: Pozycje 4. (telewizor), 7. (cyfrowy odtwarzacz audio-video) oraz 12. (płyta DVD, Blu-Ray) - podział stawki na części audio i wideo odpowiednio w stosunku: 40%, 60% .
7.	—	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 11. (płyta CD) - podział stawki na części audio i wideo odpowiednio w stosunku: 80%, 20% .	Załącznik do rozporządzenia: Pozycja 11. (płyta CD) - podział stawki na części audio i wideo odpowiednio w stosunku: 100%, 0% .
8.	Załącznik do rozporządzenia: Wysokość opłaty w % liczona od ceny sprzedaży	Załącznik do rozporządzenia: Wysokość opłaty w % liczona od ceny sprzedaży	Załącznik do rozporządzenia: Wysokość opłaty w % liczona od ceny sprzedaży

	dla: 1. —; 2. —; 3. Nagrywarka komputerowa płyt HD DVD lub Blu-Ray, CD, DVD - 1,54 - 2,28%; 4. Zestaw telewizorowy z magnetowidem/dyskiem twardym/nagrywarką - 0,35-0,87%; 6. Różne rodzaje odtwarzaczy płyt CD - 0,3 - 1,14%; 7. Odtwarzacz kaset video lub DVD z funkcją narywania - 0,27 - 2,35%; 8. Nagrywarka komputerowa płyt HD DVD lub Blu-Ray, CD, DVD - 1,54 - 2,28%; 9. Komputerowy dysk twardy STANDARD, inny niż komputerowy dysk twardy - 1%; 10. Karta pamięci (w tym pendrive i inne półprzewodnikowe wymienne pamięci masowe) - 0,47%; 11. Płyta CD - R 12 cm, Płyta CD-RW 12 cm - 1,72 - 2,89 %; 12. Płyta DVD, HD DVD, Blu-Ray, Kaseta VHS - 2,10-3% 19. Zestaw wieżowy/radio z magnetofonem w różnych wariantach - 0,69 - 1,04%, Magnetofon - 2,03%, Magnetowid - 2,14%	dla: 1. Telefon komórkowy z wbudowaną pamięcią - 1%; 2. Tablet z wbudowaną pamięcią - 1%; 3. Komputer stacjonarny, komputer przenośny - 1%; 4. Telewizor z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zewnętrzny - 1%; 6. Cyfrowy odtwarzacz audio z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zewnętrzny - 1%; 7. Cyfrowy odtwarzacz audio-video z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zew.- 1%; 8. Przenośne urządzenie do nagrywania dźwięku lub obrazu na płyty CD, DVD i Blu-Ray - 1%; 9. Dysk twardy, w tym HDD lub SSD, oraz zewnętrzne dyski twarde, w tym HDD lub SSD - 1%; 10. Karta pamięci zewnętrznej (w tym pendrive i inne półprzewodnikowe wymienne pamięci masowe) - 1%; 11. Płyta CD - 2%; 12. Płyta DVD, Blu-Ray - 2% 19. Magnetofon, magnetowid - 0,01%.	dla: 1. Telefon komórkowy z wbudowaną pamięcią - 3%; 2. Tablet z wbudowaną pamięcią - 3%; 3. Komputer stacjonarny, komputer przenośny - 3%; 4. Telewizor z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zewnętrzny - 2%; 6. Cyfrowy odtwarzacz audio z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zewnętrzny - 2%; 7. Cyfrowy odtwarzacz audio-video z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zew. - 2%; 8. Przenośne urządzenie do nagrywania dźwięku lub obrazu na płyty CD, DVD i Blu-Ray - 3%; 9. Dysk twardy, w tym HDD lub SSD, oraz zewnętrzne dyski twarde, w tym HDD lub SSD - 3%; 10. Karta pamięci zewnętrznej (w tym pendrive i inne półprzewodnikowe wymienne pamięci masowe) - 2%; 11. Płyta CD - 3%; 12. Płyta DVD, Blu-Ray - 3%, 19. Magnetofon, magnetowid - 1%.
9.	—	Załącznik do rozporządzenia: kolumna Pojemność wbudowanej pamięci": dla pozycji 1. (telefon) i 2. (tablet) wskazanie „od 32 GB”.	Usunięcie kolumny „pojemność wbudowanej pamięci” z załącznika i uniezależnienie naliczania opłat od wielkości wbudowanej pamięci.

10.	Różne rodzaje odtwarzaczy audio – 0,17 – 1,71%	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Analogowy odtwarzacz audio z wbudowaną pamięcią lub funkcją nagrywania na nośnik zewnętrzny ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 1,5% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 100%, 0%, 0% .
11.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Chmura obliczeniowa ”; wysokość opłat – zwiększenie opłaty od urządzeń umożliwiających lub ułatwiających korzystanie z chmury obliczeniowej o 10% wartości opłaty od takich urządzeń, ale nie więcej niż 3% ceny sprzedaży takiego urządzenia , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 40%, 40%, 20% .
12.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Smartwatch ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 1% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 70%, 30%, 0% .
13.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ TV Boxy i inne set-top boxy z wbudowaną pamięcią lub możliwością nagrywania na nośnik zewnętrzny ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 2% , podział na część audio, wideo - odpowiednio w stosunku 40%, 60% .
14.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Konsole do gier ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 1% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 50%, 50%, 0% .

15.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Płyty winylowe ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 2% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 100%, 0%, 0% .
16.	—	—	Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Czytnik książek elektronicznych ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 2% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 15%, 0%, 85% .
17.			Dodanie do tabeli stanowiącej załącznik do projektu pozycji „ Inne urządzenia i nośniki posiadające zdolność do zwielokrotniania utworów ”; wysokość opłat w % liczona od ceny sprzedaży urządzenia lub nośnika – 1,5% , podział na część audio, wideo, reprografia - odpowiednio w stosunku 60%, 20%, 20%

Uzasadnienie do pozycji w tabeli

1. W aktualnym stanie prawnym zachodzi niejasność co do podstawy obliczania opłat. Z jednej strony spotkać można się z poglądem, że w rozporządzeniu chodzi o cenę importową/produkcyjną. Z drugiej, w doktrynie występuje pogląd wskazujący, że: „Podstawą do ustalenia wysokości opłaty jest cena umów sprzedaży nośników i sprzętu kopiującego. Chodzi o umowy, dzięki wykonaniu których urządzenia i nośniki trafiają do osoby fizycznej z przeznaczeniem na dozwolony użytek osobisty”. To ostatnie stanowisko uzasadnia się wskazując, że: „Opłata reprograficzna przysługuje jako wynagrodzenie za korzystanie z utworów w ramach dozwolonego użytku osobistego. Powinien zatem ponieść ją ten, kto sporządza kopię chronionego utworu. Rolą natomiast producentów, importerów, organizacji zbiorowego zarządzania jest w gruncie rzeczy pośredniczenie w przekazaniu opłaty do autorsko uprawnionego”.

Za określeniem podstawy opłaty jako ceny detalicznej przemawia ponadto wykładnia językowa art. 20 ust. 1 pr.aut. Przepis wskazuje bowiem, że producenci i importerzy są zobowiązani do uiszczania opłat w wysokości nieprzekraczającej 3% „**kwoty należnej z tytułu sprzedaży tych urządzeń i nośników**”.

Zgodnie z orzecznictwem TSUE (z dnia 21 października 2010 r., Padawan, [C-467/08](#), EU:C:2010:620, pkt 45; z dnia 5 marca 2015 r., Copydan Båndkopi, [C-463/12](#), EU:C:2015:144, pkt 22; a także z dnia 22 września 2016 r., Microsoft Mobile Sales International i in., [C-110/15](#), EU:C:2016:717, pkt 30) – obowiązek sfinansowania rekompensaty spoczywa na osobie sporządzającej kopię na swój użytek prywatny. Ze względu na trudności w egzekwowaniu takich opłat od osób prywatnych opłatami obciążeni są dostawcy/importerzy, ale zasadne jest, że ostateczny ciężar ekonomiczny poniosą osoby faktycznie wykonujące kopię na użytek prywatny.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług lub podatkiem akcyzowym.

2. Uwagi analogiczne co w przypadku pkt 1 powyżej.
3. W praktyce obrotu coraz częściej można spotkać się z tzw. urządzeniami odnowionymi, tj. urządzeniami, które zostały wcześniej zakupione i zwrócone z różnych powodów; a następnie odnowione fabrycznie (sprawdzone, w razie potrzeby naprawione, czyszczone i przepakowywane, tak aby doprowadzić je do stanu „jak nowe” przez producenta). Praktykę taką można zaobserwować chociażby w modelu biznesowym firmy Apple. W wielu państwach przyjmuje się, że urządzenia odnowione mieszczą się w ramach dyspozycji art. 5 ust. 2 lit. b) Dyrektywy 2001/29 ponieważ w toku ich odnawiania

fabrycznego dochodzi do procesów, które można sklasyfikować jako produkcję lub import komponentów (np. twardych dysków).¹⁵ W związku z tym w państwach takich jak Portugalia, Włochy, Niemcy czy Czechy stosuje wobec takich urządzeń stawkę jednakową co wobec urządzeń fabrycznie nowych. Nie sposób jednak zignorować fakt, że urządzenia odnowione nie są nowe, a jedynie doprowadzane do stanu „jak nowe” co w skrajnych przypadkach może wpływać chociażby na ich żywotność. Mając na uwadze powyższe, w ocenie ZAW STOART zasadne jest pobieranie opłat od takich urządzeń jednak w wysokości każdorazowo zmniejszonej o 20% względem opłaty wskazanej w załączniku do Rozporządzenia od fabrycznie nowych urządzeń tego samego rodzaju. Takie rozwiązanie zostało przyjęte m.in. w holenderskim porządku prawnym.¹⁶

4. Jak wskazano w pkt 3 Uwag ogólnych udział treści audialnych w kopiowaniu przedmiotów praw autorskich i pokrewnych na terytorium Polski jest zdecydowanie największy. ZAW STOART konsekwentnie stoi na stanowisku, że powinno to znaleźć odzwierciedlenie w podziale opłat pomiędzy część audio, wideo i reprografia. Telefon komórkowy z wbudowaną pamięcią stanowi urządzenie, które w przewarżającej mierze jest wykorzystywane do zwielokrotniania i utrwalania treści audio. Potwierdzają to proporcje podziału opłat przyjęte w innych państwach europejskich. Dla przykładu w Niemczech kształtuje się ona w następujący sposób: ok 70% audio, 9% wideo, ok 22% reprografia (w tym utwory wizualne). Z kolei we Francji: ponad 60% audio, ok 19% wideo, ok 20% sfera reprograficzna (w tym utwory wizualne). Brak jest logicznego uzasadnienia dla gorszego traktowania polskich artystów wykonawców i twórców utworów muzycznych i słowno-muzycznych względem artystów działających za granicą.
5. Argumentacja znajdująca się w powyższym pkt 4 Uzasadnienia w pełnym zakresie znajduje zastosowanie również do podziału opłat za tablet z wbudowaną pamięcią. Stanowi on urządzenie, które w głównej mierze jest wykorzystywane do zwielokrotniania i utrwalania treści audio. Potwierdzają to proporcje podziału opłat przyjęte w innych państwach europejskich. W Niemczech kształtuje się ona w ten sposób, że ponad 52% przypisano części audio, niecałe 19% wideo i prawie 30% części reprograficznej. We Francji przedmiotowe proporcje kształtują się następująco: ponad 50% audio, niecałe 35% wideo, niecałe 15% sfera reprograficzna. Brak jest logicznego uzasadnienia dla gorszego traktowania polskich artystów wykonawców i twórców utworów muzycznych i słowno-muzycznych względem artystów działających za granicą.
6. Zaproponowany w projektowej tabeli podział opłat na część audio i wideo nie odzwierciedla realnego wykorzystania przedmiotowych urządzeń i nośnika w zakresie zwielokrotniania treści audialnych. W rzeczywistości możliwe jest aby zarówno telewizor, jak i cyfrowy odtwarzacz audio-video były wykorzystywane do zwielokrotniania treści o

¹⁵ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study – Law and Practices, str. 428.

¹⁶ Ibidem, str. 408.

charakterze wyłącznie audialnym. Płyta DVD może być wykorzystana jako nośnik treści o charakterze wyłącznie audialnym. Z powyższych względów zassane jest zwiększeniu udziału części audio do 40%.

7. Jakkolwiek utrwalanie i zwielokrotnianie treści wizualnych na płytach CD jest możliwe przy wykorzystaniu formatu VCD, to w aktualnych realiach jest to rozwiązanie o znaczeniu marginalnym o ile nie zerowym. Ministerstwo w uzasadnieniu projektu słusznie wskazuje na konieczność dostosowania Rozporządzenia, które w znacznym stopniu zdezaktualizowało się z powodu postępu technologicznego i zmian w zakresie wykorzystywanych powszechnie urządzeń i nośników, do nowych realiów. Kierując się taką motywacją należy zrewidować pogląd dot. utrwalania i zwielokrotniania treści przy użyciu płyt CD i wskazać, że aktualnie nośnik ten jest wykorzystywany wyłącznie do utrwalania i zwielokrotniania treści audialnych. Ponadto należy zauważyć, że zgodnie z danymi wskazanymi w pkt 3 Uwag ogólnych, urządzenia i nośniki, które można zaklasyfikować do ogólnej kategorii audio generują w realiach polskiego rynku znacznie większe przychody niż urządzenia i nośniki klasyfikowane do kategorii video.
8. Art. 5 ust. 2 lit. b dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 167 z 22.06.2001, str. 10–19) warunkuje dopuszczalność wprowadzenia wyjątku zwielokrotniania w ramach własnego użytku osobistego od przyznania podmiotom praw autorskich [i pokrewnych] godziwej rekompensaty. W ocenie ZAW STOART procentowa wysokość opłat powinna stanowić odzwierciedlenie (i) udziału w rynku oraz (ii) przeznaczenia nośnika i urządzenia. Szczegółowe wyjaśnienia w tym zakresie zostały zawarte w pkt 1 Uwag ogólnych. Ponadto, jak wskazano w pkt 2 Uwag ogólnych, za uzasadnione należy uznać posługiwanie się stawkami maksymalnymi przewidzianymi przez ustawodawcę w art. 20 ust. 1 pr.aut., tj. do 3%. Warunkowo, ze względu na szerokie możliwości i faktyczne wykorzystanie urządzeń: telefon komórkowy, tablet i komputer stoimy na stanowisku, że w żadnym wypadku opłata nie powinna zostać ustalona na poziomie niższym niż 1,5%.
9. Możliwość zwielokrotniania dzieł twórców i wykonań wykonawców istnieje również na urządzeniach, które posiadają wbudowaną pamięć mniejszą niż 32 GB. Co więcej urządzenia takie mogą służyć do uzyskiwania dostępu do zasobów chmurowych.
10. Analogowe odtwarzacze audio co prawda nie są już tak popularne jak kiedyś, jednak nadal występują w obrocie. Szczególną uwagę należy tu zwrócić na gramofony, które w ostatnich latach przeżywają swój renesans. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w raportach

przygotowywanych przez ZPAV, z których wynika, że sprzedaż płyt winylowych stale notuje tendencje wzrostową.¹⁷

11. Obecnie jedną z najpopularniejszych metod przechowywania danych jest tzw. chmura obliczeniowa, tj. usługa umożliwiająca zapisywanie i przechowywanie cyfrowych kopii na serwerach osób trzecich w internecie. Nie można mówić o dostosowaniu katalogu urządzeń i nośników do realiów współczesnego obrotu bez uwzględnienia jej wśród urządzeń i nośników, od których Rozporządzenie przewiduje obowiązek wniesienia opłaty. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nałożenie opłat na dostawców chmury obliczeniowej jest zgodne z prawem UE (wyrok w sprawie Austro-Mechana (C-433/20)). Wobec niematerialnego charakteru chmury obliczeniowej problematyczne może zdawać się określenie sposobu naliczania opłat od poszczególnych „egzemplarzy”. W tym kontekście w legislacji innych państw można zauważyć dwa podstawowe modele: (i) opłata naliczana jest od każdej subskrypcji. Takie rozwiązanie zostało przyjęte m.in. w Szwajcarii, gdzie opłata za subskrypcję została uzależniona od okresu przez jaki dostępna jest kopia, a także możliwości pomijania reklam. Innym zasadnym kryterium zdaje się być ilość miejsca udostępnionego na serwerze zewnętrznym w ramach subskrypcji. (ii) Sama chmura obliczeniowa nie jest objęta opłatą jednak odpowiedniemu zwiększeniu ulegają opłaty od urządzeń, które są niezbędne lub przydatne w wykorzystaniu chmury obliczeniowej (np. smartfony, tablety, komputery itp.). To ostatnie rozwiązanie znalazło swoje zastosowanie m.in. w Holandii, gdzie opłaty od nośników i urządzeń zostały dodatkowo podniesione o 10%. W ocenie ZAW STOART zasadne jest przyjęcie, sposobu naliczania opłat, w ten sposób, że podwyższeniu o 10% ulegnie podwyższona opłata od poszczególnych nośników i urządzeń, które umożliwiają korzystanie z chmury obliczeniowej do zwielokrotniania i utrwalania jednak nie więcej niż 3% ceny sprzedaży takich urządzeń.
12. Smartwatche, które obecnie można już uznać za powszechnie wykorzystywane urządzenia pozwalają na utrwalanie i zwielokrotnianie treści audio i audio-wideo. Opłaty od smartwatchy obowiązują w takich państwach jak: Austria, Czechy, Niemcy, Włochy, Litwa, Grecja, Holandia.¹⁸
13. Odnośnie do urządzeń typu TV Boxy i inne set-top boxy z wbudowaną pamięcią lub możliwością nagrywania na nośnik zewnętrznych, argumentacja podobna co w przypadku pkt 12 powyżej,
14. Brak ujęcia konsoli do gier video jako pozycji w załączniku budzi spore zastrzeżenia. Jest to bowiem kolejne powszechnie wykorzystywane urządzenie, które umożliwia utrwalanie

¹⁷ Rynek płyt winylowych w Polsce - raport ZPAV z 19.04.2024 r., dostęp online na 14.08.2025 r. pod adresem: <https://qlcity.prowly.com/312731-rynek-plyt-winylowych-w-polsce-raport-zpav#:~:text=W%20ubieg%C5%82ym%20roku%20kupili%C5%9Bmy%20o,w%20Polsce%20jest%20p%C5%82yt%C4%85%20winylow%C4%85.>

¹⁸ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study – Law and Practices, str. 16-17.

i zwielokrotnianie. Nie budzi natomiast wątpliwości fakt, że wbrew swojej nazwie, konsole do gier video służą do zwielokrotniania i utrwalania treści o charakterze zarówno audialnym jak i audio-wizualnym.

15. Płyty winylowe stają się coraz bardziej popularnym nośnikiem w rozumieniu art. 20 pr.aut. na polskim rynku muzycznym. Sprzedaż płyt winylowych w Polsce niezmiennie notuje tendencję zwyżkową. W 2023 r. płyty winylowe odpowiadały za 41% sprzedaży fizycznej na polskim rynku muzycznym generując wartość sprzedaży na poziomie ponad 60 mln zł. Dla porównania w 2019 r. płyty winylowe odpowiadały za zaledwie 17% sprzedaży fizycznej na polskim rynku muzycznym.¹⁹
16. Rynek czytników elektronicznych stale rośnie w siłę i tylko kwestią czasu wydaje się być zanim zdominuje sprzedaż fizycznych egzemplarzy. Jest to urządzenie stworzone stricte dla celów utrwalania i zwielokrotniania. Opłaty od czytników elektronicznych zostały wprowadzone m.in. w Czechach w wysokości 3%, Mołdawii w wysokości 3%, Holandii w wysokości 0,80% czy Hiszpanii w wysokości 3,15%.²⁰ Opłaty od czytników przewiduje również prawo belgijskie i słoweńskie.²¹ Niektóre z czytników elektronicznych, zwłaszcza nowsze modele, oferują możliwość zwielokrotniania, utrwalania oraz odtwarzania nie tylko książek, ale także muzyki. Podstawowe ich zadanie można jednak sklasyfikować generalnie jako reprografia. Stąd ZAW STOART proponuje podział opłat od czytników elektronicznych w proporcji 85% część reprografia, 15% część audio.
17. Doświadczenia ostatnich kilkunastu lat dobitnie pokazały w jak zaskakująco szybkim tempie zmienia się otaczająca nas technologia. Brak odpowiedniego otwarcia katalogu urządzeń i nośników sprawił, że aktualny katalog szybko się zdezaktualizował. W konsekwencji wysokość opłat od czystych nośników w Polsce jest na jednym z najniższych poziomów w skali europejskiej i stanowczo odbiegała od wymaganej przez art. 5 ust. 2 lit. b) Dyrektywy 2001/29 „godziwej” rekompensaty. Wprowadzenie otwartego katalogu pozwoli uodpornić system na zmiany technologiczne i nie dopuścić do sytuacji tak drastycznego zdezaktualizowania się Rozporządzenia do jakiego doszło obecnie. Wobec niemożności precyzyjnego określenia urządzeń i nośników, które miałyby wejść w ramy przedmiotowej kategorii, zasadne jest przyjęcie wysokości opłat na poziomie 1,5% stanowiącym medianę ustawowego wachlarza stawek procentowych. W związku z ww. koniecznością generalnego podejścia do przedmiotowej kategorii urządzeń i nośników zasadne jest również przyjęcie podziału opłat pomiędzy poszczególne części (audio, wideo, reprografia), która stanowić będzie odzwierciedlenie rzeczywistych wpływów generowanych przez poszczególne części. W tym zakresie należy dokonać jednak pewnej projekcji zakładającej uaktualnienie katalogu urządzeń i nośników o takie pozycje jak

¹⁹ Rynek płyt winylowych w Polsce - raport ZPAV z 19.04.2024 r.

²⁰ BIEM, CISAC and Stichting de Thuiskopie - Private Copying Global Study – Law and Practices, str. 16-17.

²¹ International Federation of Reproduction Rights Organisations, International Survey on Text and Image Copying Remuneration. Public Report, 2025.

choćby smartfony, tablety czy przestrzeń chmurowa. Odwołanie się do dotychczas generowanych wpływów doprowadziłoby do wypaczenia udziału poszczególnych części w ogóle przychodów z opłat od „czystych nośników” a to z powodu kompletnej dezaktualizacji katalogu urządzeń i nośników służących do zwielokrotniania i utrwalania treści audio oraz audio-video.
